

нам'ямі. Взагалі семантична роль локативу належить до гіперролей і об'єднує в собі такі тета-ролі як Джерело та Ціль. Доцільно також буде ввести ще одну роль Місце перебування, яка має як статичний, так і динамічний характер, і відрізняється від раніше запропонованого шляху руху чи його траєкторії, відстані між Джерелом та Ціллю: *Er bleibt zu Hause* (статична). *Sie bummelt in der Stadt* (динамічна).

На наявність семантичної ролі локативу було проаналізовано сто статей різноманітної тематики з різних німецькомовних періодичних видань, а саме Psychologie Heute, Deutsche Welle, Spiegel ONLINE. У проаналізованих статтях було виявлено 723 семантичні ролі на позначення Місця перебування (*in Deutschland, in Europa, am Himmel, im Land, in einem Koffer, auf fremden Planeten*), знайдено 253 ролі, що позначають Джерело (*vom Weltraum aus, aus südöstlicher Richtung, aus Amsterdam*), та 239 – Ціль (*in die Höhe, in die Kamera, auf den Markt*). З них 878 локативів виражені в реченні іменником. Кількість локативів, залежних від дієслів, становить 350, з них наявні як статичні, так і директивні, причому статичні та директивні локативи можуть виступати як Джерелом, так і Ціллю та Місцем перебування. Локативи виражені прикметниками також становлять велику групу чисельністю 337 лексичних одиниць (*Berliner, deutsch, amerikanisch, regional, städtisch*). 403 локативи – власні назви (назви міст, країн виражені іменниками та прикметниками). Також наявний локативний дейксис кількістю 68 одиниць. Прикладом дейктичних елементів локативу слугують такі слова, як *da, hier, dort, herum, mittendrin*. Локатив виступає аргументом в реченнях, виражений дієсловами *sich begeben, sich befinden*. Також було визначено, що 198 локативів з даних статей належать до напівпериферії, тобто не мають прямої вказівки на місце (*aus der Unterwasserperspektive, im Halbfinale, unter japanischer Herrschaft*). Ще дванадцять локативів виражені ідіомами (*in der Lage sein, in trockene Tücher bringen*).

Таким чином, семантична роль локативу – це гіперроль, що об'єднує тета-ролі Цілі, Джерела та Місця перебування. Локатив часто і у значній кількості з'являється майже у всіх публіцистичних текстах, виняток становлять тексти на абстрактні теми, де локатив представлений здебільшого напівпериферією та периферією. Найчастіше семантична роль місця виражена іменником та прийменниковими словосполученнями, залежними від дієслова, а також прикметниками, прислівниками і підрядними реченнями: означальними та місця.

Перспективи подальшого дослідження полягають у аналізі тета-ролі локативу на матеріалі текстів художнього стилю та фахової літератури, а також порівнянні результатів з уже наявними.

Література:

1. Виноградова О. В. Функціонально-семантична категорія локативності в сучасній українській літературній мові : дис. канд. філ. наук : 10.02.01 / Виноградова Ольга Володимирівна. – Донецьк, 2001. – 210 с.
2. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / Вихованець І.Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. – К. : Наук. думка, 1983. – 219 с.
3. Дудник М. М. Співвідношення денотативної і конотативної інформації при перекладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. о падеже // Новое в зарубежной лингвистике. – М. М. Дудник – Київ, 2001. – 20 с.
4. Коломийцева В. В. Синтаксема як одиниця семантико-синтаксичного рівня / Вікторія Віталіївна Коломийцева // *Studia Linguistica*. – 2011. – № 5. – С. 84–89.
5. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса / Л.Теньер. – М. : Прогресс, 1988. – 654 с.
6. Филлмор Ч. Дело о падеже // Новое в зарубежной лингвистике. – Москва : Прогресс, 1981. – Вып.10. – 567 с.
7. Müller S. Grammatiktheorie / Stefan Müller. – Tübingen : Stauffenburg-Verl., 2010. – 530 с.

УДК 811.111:087.5

Н. І. Іванотчак,

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ

ТИПИ ЕМПАТІЇ В АНГЛОМОВНІЙ ДИТЯЧІЙ ПРОЗІ ФЕНТЕЗІ

Статтю присвячено систематизації типів емпатії в англійській дитячій прозі фентезі. Дослідження здійснюється шляхом компонентного та кількісного аналізу, спрямованих на виявлення компонентів лексичних значень різних типів емпатії. Визначення ієрархії та ваги сем у словниковому значенні дозволило класифікувати прояви емпатії за ознаками афективна/когнітивна та активність/пасивність.

Ключові слова: емпатія, когнітивна емпатія, афективна емпатія, сема, компонентний аналіз, кількісний аналіз, дитяча проза фентезі.

ТИПЫ ЭМПАТИИ В АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ДЕТСКОЙ ПРОЗЕ ФЭНТЕЗИ

Статья посвящена систематизации типов эмпатии в англоязычной детской прозе фэнтези. Исследование проведено с помощью компонентного и количественного анализов, направленных на выявление компонентов лексических значений разных типов эмпатии. Определение иерархии и веса сем в словарном значении позволило классифицировать проявления эмпатии по признакам аффективная/когнитивная и активность/пассивность.

Ключевые слова: эмпатия, аффективная эмпатия, когнитивная эмпатия, сема, компонентный анализ, количественный анализ, детская проза фэнтези.

TYPES OF EMPATHY IN ENGLISH JUVENILE FANTASY

The article is devoted to the investigation and classification of empathy types in the English juvenile fantasy prose. This subject is becoming ever more relevant in the context of the anthropocentric view of language and the growing interest of linguistic explorations in the means of verbalization of various psychological states. The investigation is performed by means of componential and quantitative analyses aimed at determining the semantic components of lexical meaning. The results of the research are confirmed by identification of empathy types in juvenile fantasy discourse. The analytical method of componential analysis is to compare the meanings of empathy types to discover the minimum number of features necessary to distinguish the differences in their meanings and therefore to classify them into either affective or cognitive group. Affective empathy manifestation includes sympathy, pity and compassion. Cognitive empathy is expressed via understanding, empathy itself and tact. The classification is also based on the criterion active/passive. Thus compassion, tact and empathy are considered active manifestations, while sympathy, pity and understanding are passive. The performed analysis serves an important milestone in the investigation of empathy verbalization in juvenile fantasy prose. Further research should be focused on graduality of affective and cognitive empathy types.

Key words: empathy, cognitive empathy, affective empathy, semantic component, componential analysis, quantitative analysis, juvenile fantasy.

Актуальність та постановка проблеми. Сучасний етап розвитку лінгвістичних досліджень характеризується посиленням зацікавлення проблемою взаємозв'язку мови та когнітивних процесів. Погляд дослідників зміщується з мови як об'єкта пізнання на суб'єкт: аналізується людина в мові та мова в людині. В контексті антропоцентричного підходу до мови помітно зростає інтерес до вивчення специфічних способів і засобів, за допомогою яких мова репрезентує різні грані і стани особистості.

Емпатія – це ключова соціальна компетентність, необхідна для функціонування в людському суспільстві. Навички розуміння намірів та емоцій інших людей через їх мову, спостереження за їхніми рухами, позами, поглядом тощо, закладені у системі дзеркальних нейронів мозку людини, є необхідними для успішної соціальної взаємодії [4; 13, с. 203]. Дослідження різних проявів емпатії проводилися з позиції психології [4; 5; 11; 13], соціальної психології [7; 10; 15], та психотерапії [12; 14]. В лінгвістиці явище емпатії потрапило в фокус когнітивних досліджень художнього тексту [1], когнітивної метафори [8] та прагмалінгвістики діалогічного дискурсу [2]. Актуальним залишається дослідження лінгвокогнітивних та прагматичних особливостей емпатії та її вербалізація в прозовому жанрі фантастики.

Мета статті – виявлення і систематизація типів емпатії в англійській дитячій прозі фантастики. Реалізація мети передбачає вирішення таких завдань:

- провести компонентний аналіз значень лексем на позначення різних типів емпатії;
- дослідити вербалізацію емпатії в англійській дитячій прозі фантастики;
- здійснити класифікацію типів емпатії.

Дослідження проводяться на **матеріалі** лексикографічних джерел (енциклопедичних та тлумачних словників сучасної англійської мови Macmillan English Dictionary for Advanced Learners; Merriam-Webster's Collegiate Dictionary; The Oxford Universal Dictionary та ін.) та текстів дитячих фантастичних книг К. С. Льюїса «Хроніки Нарнії» загальним обсягом 323 503 словоформи. Основними **методами** дослідження слугували – компонентний аналіз, що дозволив визначити елементи лексичних значень типів емпатії, опозиційний аналіз – для визначення їх класифікації на підставі семантично релевантної розбіжності за певною диференційною ознакою при схожості інших, та елементи квантитативного для підтвердження результатів якісного аналізу.

Емпатія (англ. empathy від давньогрец. empatheia «потяг, пристрасть, небезсторонність») визначається як розуміння відносин, почуттів, психічних станів іншої особи в формі співпереживання. Її також співвідносять з емоційним резонансом на переживання іншої людини [1, с. 83]. Термін «емпатія» має багато визначень, що характеризують різні емоційні стани, включаючи турботу про інших людей і прагнення допомогти їм, співпереживання емоцій іншої людини, розпізнавання думок чи емоцій іншої людини [12, с. 299].

Вважаємо, що емпатія в широкому сенсі охоплює весь спектр емоційних станів, фізіологічною основою яких є дія дзеркальних нейронів, та які спрямовані на зближення та розуміння іншої людини. До таких станів відносимо жаль, співчуття, розуміння, симпатію, такт, власне емпатію тощо.

Розглядаючи емпатію у вузькому сенсі, користуємося визначенням В. Шварца, який зазначає, що «ми вбачаємо емпатію інших у їх здатності діяти у відповідності до чи якимось іншим чином прямо чи опосередковано визнавати наші цінності, мотиви, знання, вміння чи навички; а особливо тоді, коли це визнання значущості наших дій відбувається у спосіб, що не зачіпає нашої гідності» [14, с. 339]. Тобто толерантність та точність сприйняття та комунікації є визначальними рисами власне емпатії [13, с. 206].

Емпатія – багатомірна структура, що включає когнітивний (розуміння ментальних станів інших людей) афективний компоненти (емоційна реакція на досвід інших). Компонентний аналіз визначень емпатичних станів допоможе нам категоризувати типи емпатії, що сприятиме наступному дослідженню засобів їх вираження у дискурсі. Серед емпатичних проявів виділяємо **співчуття, жаль, симпатію, власне емпатію, розуміння, такт**.

Співчуття – це емоція, яку ми відчуваємо до людей, які потребують допомоги, що спонукає нас допомогти їм [6, с. 4].

Таблиця 1. Компонентний аналіз лексеми «compassion»

	MEDAL	LOUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD
feeling	+		+	+	+	+
sympathy	+	+	+	+		
caring	+					
desire to help			+	+	+	+
concern		+				
pity		+			+	
someone suffering	+	+	+	+	+	+
sadness				+	+	

За методикою В. В. Левицького [3, с. 167] визначаємо вагу, статус та ієрархію сем у словниковому визначенні. Для визначення ваги компонента у тлумаченні використовується формула:

$W = ((n + 1) - r) / n$, де W – вага компонента, n – кількість компонентів у словниковому тлумаченні, r – ранг компонента.

Значення W можуть коливатися у межах від 0 до 1.

Так, наприклад, вага компонента *feeling* згідно з даними словника Longman буде становити:

$W = [(n+1) - r] / n = [(4+1) - 1] / 4 = 1$.

Отже, використовуючи цю формулу, ми встановили вагу для кожного компонента у відповідності з даними словників. Якщо той чи інший компонент не зустрічається у словнику, то його вагу відповідно до даного словника вважаємо за 0. Далі, з метою більшої об'єктивізації отриманих даних, використовуємо формулу: $W_m = [W_1 + W_2 + \dots + W_n] / n$, де W_m – середня вага компонента, $W_1, W_2, \dots, W_n$ – вага компонентів в першому, другому, n – словнику, n – кількість словників.

Отримані результати представлено у Таблиці 2.

Таблиця 2. Вага компонентів лексеми «compassion»

	MEDAL	LOUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	W_m
feeling	1	0	1	1	1	1	0.83
sympathy	0.75	1	0.75	0.8	0	0	0.55
caring	0.5	0	0	0	0	0	0.08
desire to help	0	0	0.25	0.2	0.2	0.67	0.22
concern	0	0.5	0	0	0	0	0.08
pity	0	0.75	0	0	0.6	0	0.025

someone suffering	0.25	0.25	0.5	0.4	0.4	0.33	0.355
sadness	0	0	0	0.6	0.8	0	0.23

Отже, у визначенні співчуття домінуючими семантиками є *feeling* та *sympathy*. Тому відносимо його до проявів афективного типу емпатії:

1) «*Poor old Lu, hiding and nobody noticed! You'll have to hide longer than that if you want people to start looking for you*» [9].

У прикладі (1) співчуття виражається за допомогою вживання прикметників *poor* та *old*. Бажання допомогти сформульовано у вигляді поради.

Жаль – це відчуття, що інший у складній ситуації і самостійно не може з неї виплутатися [6, с. 8]. Використовуючи вищенаведену формулу, ми встановили вагу для кожного компонента у відповідності з даними словників та середню вагу компонентів.

Таблиця 3. Вага компонентів лексеми «*pity*»

	MEDAL	OUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	Wm
feeling	1	1	0	1	0	1	0.67
sympathy	0.75	0	0.67	0.75	1	0.67	0.64
for someone unhappy	0.5	0.5	0.33	0.67	0.6	0	0.43
forgiveness	0.25	0	0	0	0	0	0.041
sorrow	0	0.83	0	0	0.8	0.33	0.32
compassion	0	0.67	0	0	0	0	0.11
regret	0	0.33	0	0	0.4	0.17	0.15
unfortunate chance	0	0	0	0	0.2	0	0.03
disappointment	0	0.16	1	0.25	0	0.5	0.318
sadness	0	0	0	0	0	0.83	0.138

Найбільшу середню вагу мають семантики *feeling*, *sympathy*, *sorrow* та *disappointment*. Тому жаль (*pity*) також вважаємо проявом афективного типу емпатії:

2) *I say, Lu! I'm sorry I didn't believe you* [9].

У прикладі (2) жаль виражається вживанням предикативного прикметника *sorry*.

На відміну від співчуття (*compassion*), яке передбачає бажання допомогти та покращити ситуацію, в якій перебуває адресат, жаль (*pity*) є пасивним проявом емпатії, домінуючими семантиками якого є *sorrow* та *disappointment*.

Симпатія чи емпатична турбота – це почуття турботи про іншого, бажання бачити його щасливішим [6, с. 4].

Таблиця 4. Вага компонентів лексеми «*sympathy*»

	MEDAL	OUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	Wm
feeling	1	1	1	0	0	1	0.67
kindness	0.83	0	0	0	0	0	0.138
understanding	0.67	0.5	0.33	1	0.5	0	0.5
for someone unhappy	0.5	0.625	0.67	0.6	0	0.7	0.515
support	0.33	0.375	0.5	0.4	0.167	0.6	0.395
approval	0.167	0.25	0	0	0	0	0.06
sharing	0	0	0	0	1	0.1	0.18
affinity	0	0.125	0.167	0	0.83	0.5	0.27
mutual affection	0	0	0	0	0.67	0	0.11
loyalty	0	0	0	0	0.33	0.2	0.088
care	0	0	0	0.8	0	0.9	0.283
agreement	0	0	0	0.2	0	0	0.033
sorry	0	0.875	0.83	0	0	0.8	0.417
sorrow	0	0.75	0	0	0	0	0.125
unity	0	0	0	0	0	0.4	0.066
accord	0	0	0	0	0	0.3	0.05

Домінуючими семантиками у визначенні лексеми *sympathy* є *feeling*, *understanding*, *support*. Співчуття (*sympathy*) належить до афективного типу емпатії:

3) *I don't think you're a bad Faun at all,*» said Lucy. «*I think you are a very good Faun. You are the nicest Faun I've ever met*» [9].

У прикладі (3) симпатія проявляється як комплімент (вживання найвищого ступеня порівняння прикметника *nice*) та підтримка.

Емпатія – визнання цінностей, мотивів, знань, вмінь чи навичок іншої людини [13, с.206]. Щоб визначити до якого типу емпатичних станів належить власне емпатія, проведемо аналіз.

Таблиця 5. Вага компонентів лексеми «*empathy*»

	MEDAL	OUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	Wm
ability	1	1	1	1	0	0.2	0.7
understanding	0.75	0.75	0.67	0	1	0.8	0.66
sharing	0	0.5	0	0.75	0	0.6	0.308
imagining	0.25	0	0	0.25	0.67	0	0.195
the emotions of another	0.5	0.25	0.33	0.5	0.33	0.4	0.385
feeling	0	0	0	0	0	1	0.167

Найбільшу вагу мають семантики *ability*, *understanding*, *sharing*. Тому власне емпатія відноситься до когнітивного типу:

4) «*Well,*» said Lucy rather slowly (for she wanted to be truthful and yet not be too hard on him), «*well, that was pretty bad. But you're so sorry for it that I'm sure you will never do it again.*» [9]

У прикладі (4) емпатія полягає у розумінні стану іншої істоти та толерантній комунікації цього розуміння. Саме цим діяльнішим компонентом – комунікацією, висловленням толерантного розуміння та власним співпереживанням певного

стану емпатія (*sharing*) *empathy* відрізняється від розуміння (*understanding*). **Розуміння** передбачає відсторонене пасивне усвідомлення чи погодження з чимось [6, с. 10]. Це ілюструє компонентний аналіз (Таблиця 6).

Таблиця 6. Вага компонентів лексеми «*understanding*»

	MEDAL	OUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	Wm
knowledge	1		1	1	0	1	0.67
sympathy/sympathetic awareness	0.8	0.33	0	0.75	0	0	0.313
agreement	0.6	0.167	0.75	0.5	0.2	0.5	0.452
way	0.4	0	0	0	0	0	0.067
intelligence	0	0.67	0	0	0.8	0	0.245
opinion	0	0	0	0	0.6	0	0.1
judgment	0	0.5	0.25	0	0	0.67	0.236
interpretation	0	0	0	0	0.4	0	0.067
comprehension	0	0.83	0	0	0	0.167	0.166
willingness	0	0	0	0	0	0.33	0.055
ability	0.2	1	0.5	0.25	1	0.83	0.63

Зважаючи на найбільшу вагу сем *knowledge* та *ability* у визначенні лексеми *understanding*, відносимо його до емпатії когнітивного типу:

5) «*She's angry about all the things I've been saying lately.*» *thought* Edmund.[9]

У прикладі (5) спостерігаємо пасивну констатацію розуміння емоційного стану іншої людини.

Це один тип емпатії – **такт** [13, с. 214].

Таблиця 7. Вага компонентів лексеми «*tact*»

	MEDAL	OUD	LDCE	CALDT	CED	MWCD	Wm
ability	0	0	1	1	0	1	0.5
sensitive	0	0.5	0	0	0	0.67	0.195
mental	0	0	0	0	0	0.5	0.083
without offending	0.5	0	0.33	0.33	0.6	0.83	0.431
perception	0	0	0	0	0	0.33	0.055
sense	0	0	0	0	1	0.167	0.195
careful	1	0	0.67	0	0	0	0.278
skill	0	1	0	0	0.4	0	0.233
right	0	0	0	0.67	0	0	0.111
considerate	0	0	0	0	0.8	0	0.133
judgment	0	0	0	0	0.2	0	0.033

Найбільшу середню вагу має сема *ability*. Тому такт також вважаємо проявом когнітивної емпатії:

6) *I'm so sorry to stop you, and I do love that tune.* [9]

У прикладі (6) прохання припинити гру на флейті тактовно пом'якшується вибаченням та визнанням музичного таланту адресата. У визначенні лексеми *tact* знаходимо сему *doing/saying*. Тому такт можна віднести до активних проявів емпатії.

Компонентний аналіз та квантитативний аналіз дозволили здійснити класифікацію емпатичних станів за двома критеріями: наявність/відсутність сем когнітивного та афективного компонентів, та за критерієм активність/пасивність (див. Схему 1).

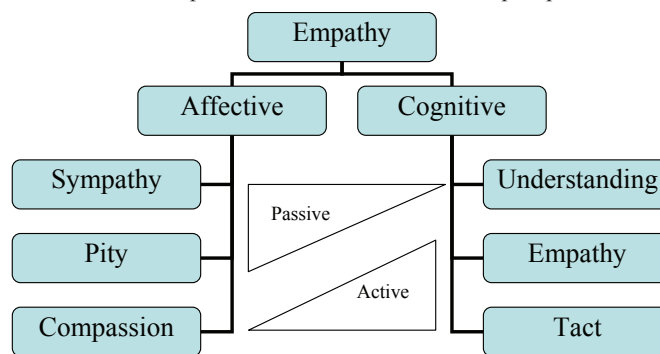

Схема 1. Типи емпатії

Таким чином, до афективних проявів емпатії відносимо симпатію, жаль, співчуття; а до когнітивних – розуміння, власне емпатію та такт. Серед них виділяємо активні (співчуття, такт, емпатія) та пасивні (симпатія, жаль, розуміння) прояви.

Перспективи досліджень. Здійснений аналіз є важливим етапом вивчення особливостей вербалізації емпатії у художній прозі жанру фентезі. Подальше дослідження буде спрямоване на з'ясування градуальності афективних та когнітивних проявів емпатії.

Література:

1. Воробйова О. П. Ідея резонансу в лінгвістичних дослідженнях / О. П. Воробйова // Мова. Людина. Світ: До 70-річчя професора М. П. Кочергана: [зб. наук. статей]. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2006. – С. 72–85.
2. Козяревич Ліана Василівна. Вербальні й невербальні засоби емпатизації діалогічного дискурсу (на матеріалі англомовної прози ХХ століття) : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Ліана Василівна Козяревич; Київський національний лінгвістичний ун-т. – К., 2006. – 19 с. – укр.
3. Левицький В. В. Семасіологія: монографія для молодих дослідників / В. В. Левицький. – Изд. 2., исправл. и допол. – Ви- нница: Нова Книга, 2012. – 680 с.

4. Хари Р. Социальный мозг: Пер. с англ. – 2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.project-syndicate.org/commentary/the-social-brain/russian> [Доступ 15 квітня 2015 р.]
5. Barrett-Lennard G. The Phases and Focus of Empathy / Gotfrey Barrett-Lennard // *British Journal of Medical Psychology*. – 1993. – Vol. 66. – № 1. – P. 3–14.
6. Batson C. D. These things called empathy: Eight related but distinct phenomena / C. Daniel Batson // *The Social Neuroscience of Empathy*, J. Decety and W. Ickes (Eds.). – Cambridge : MIT Press. – 2009. – pp. 3–15.
7. Houston D. A. Empathy and the self: Cognitive of emotional influences on the evaluation of negative affect in others / D. A. Houston // *Journal of Personality and Social Psychology*. – 1990. – Vol. 59. – № 5. – P. 859–868.
8. Lakoff G. Metaphors of Terror. / George Lakoff. — 2001. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.cse.buffalo.edu/~rapaport/575/F01/lakoff.on.terrorism.html> [Доступ 20 квітня 2015 р.]
9. Lewis C. S. The Chronicles Of Narnia / Clive Staples Lewis. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <https://ia601703.us.archive.org/34/items/TheChroniclesOfNarnia/The%20Chronicles%20of%20Narnia.pdf>
10. Mehrabian A. Measure of Emotional Empathy / Albert Mehrabian, Norman Epstein // *Journal of Personality*. – 1972. – Vol. 40. – № 4. – P. 525–544.
11. Meltzoff A.N. What imitation tells us about social cognition: A rapprochement between developmental psychology and cognitive neuroscience. / Andrew N. Meltzoff, Jean Decety // *The Philosophical Transactions of the Royal Society*. – 2003. – pp. 491–500. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1351349/>
12. Pijnenborg G. H. M. Insight in schizophrenia: associations with empathy / Gerdina Pijnenborg, Jacoba M. Spikman, Bertus Jeronimus, Andre Aleman // *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*. – 2012. – 263 (4): pp. 299–307. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : http://www.researchgate.net/publication/232281027_Insight_in_schizophrenia_associations_with_empathy
13. Schwartz W. The parameters of empathy: Core considerations for psychotherapy and supervision / Wynn Schwartz // *Advances in Descriptive Psychology*. – 2013. Vol. 10. – pp. 203–218.
14. Schwartz, W. From passivity to competence: A conceptualization of knowledge, skill, tolerance, and empathy / Wynn Schwartz // *Psychiatry*. – 2002. Vol. 65(4), pp. 338–345.
15. Stanger N, Kavussanu M, Ring Ch. Put Yourself in Their Boots: Effects of Empathy on Emotion and Aggression / Nicholas Stanger, Maria Kavussanu, and Christopher Ring // *Journal of Sport & Exercise Psychology*. – Birmingham : 2012. – Vol. 34. pp. 208–222.

Список лексикографічних джерел:

1. CALDT – Cambridge Advanced Learner's Dictionary and Thesaurus [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/state_1?q=state – 12.02.2014
2. CED – Collins English Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/state?showCookiePolicy=true>
3. LDCE – Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : http://www.ldoceonline.com/dictionary/state_1 – 12.02.2014
4. MEDAL – Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (International Student Edition). – Oxford : Macmillan Education, 2006 – 1692 p.
5. MWCD – Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (11th Ed.) – Springfield : Merriam Webster Inc., 2003 – 1623 p.
6. ODBWE – Oxford Dictionary of British and World English [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/state?q=state>

УДК 811.161.2'276

І. І. Казимир, Г. В. Купрікова,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харківський гуманітарний університет «Національна українська академія», м. Харків

ДО ПИТАННЯ ПРО МНОЖИННІСТЬ МОТИВАЦІЇ СЛОВОТВІРНОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА (НА МАТЕРІАЛІ ПОХІДНИХ НАЗВ ОДЯГУ І ВЗУТТЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ)

У статті розглянуто явище множинності мотивації словотвірної структури слів на позначення одягу і взуття в сучасній українській мові. Найпродуктивнішою аналізована мотивація виявляється в похідних з кількох словотвірних структурами, що становлять поєднання, з одного боку, непохідної іменникової основи, а з другого – похідної прикметникової основи з іменниковими суфіксами. Звернено увагу на конфіксальні утворення з подвійною мотивованістю.

Ключові слова: множинність мотивації словотвірної структури слова, номен, словотвірна семантика, спосіб словотворення.

К ВОПРОСУ О МНОЖЕСТВЕННОСТИ МОТИВАЦИИ СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ СЛОВА (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВОДНЫХ НАЗВАНИЙ ОДЕЖДЫ И ОБУВИ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ)

В статье рассмотрено явление множественности мотивации словообразовательной структуры слов, обозначающих одежду и обувь в современном украинском языке. Анализируемая мотивация является более продуктивной в производных с несколькими словообразовательными структурами, которые составляют сочетание, с одной стороны, непроемной основы имени существительного, а с другой – производной основы имени прилагательного с суффиксами существительных. Обращено внимание на конфиксальные образования с двойной мотивированностью.

Ключевые слова: множественность мотивации словообразовательной структуры слова, номен, словообразовательная семантика, способ словообразования.

THE ISSUE OF MULTIPLE MOTIVATION OF WORD-FORMING STRUCTURE (BASED ON DERIVATIVE NAMES OF CLOTHES AND SHOES IN MODERN UKRAINIAN LANGUAGE)

The article deals with the multiple motivation of derivative structure of words that denote clothes and shoes in modern Ukrainian language. The analyzed motivation is more productive in derivatives with several word-forming structures that on the one hand make up the combination with non-derivative noun stems, and on the other hand – combinations with derivative adjective stem with noun suffixes. The attention is also paid to the confixal derivations with double motivation. The ability to set repeated semantic and derivational relations to several different formants entails different word stem division and respectively the determination of different ways of word-formation (in result of adding suffixes of confixes). Regarding the derivative semantics of multi structured nomens the attention is also paid to the variety of word-forming meanings acquired by deriva-